

SEMINARIUM VARADIENSIS

Anul XII
Numărul
7(84)
APRILIE
2016

Realizat de Seminarul Teologic Greco-Catolic „Sfinții Vasile, Grigore și Ioan”, Oradea

ÎNVIEREA DOMNULUI

Sărbătoarea Învierii Domnului nostru Isus Cristos mai este numită și Sărbătoarea Paștilor. Denumirea de *Paști* provine de la vechea sărbătoare a Paștilor evreiești care semnifică *trecerea Mării Roșii de către Evrei*. Sărbătoarea creștină a Învierii Domnului a preluat acest nume datorită faptului că evenimentul Patimii, Morții și Învierii lui Cristos au coincis cu Paștile Evreiesc, data de 14 Nisan. Sărbătoarea Paștilor este cea mai importantă și cea mai veche sărbătoare a creștinătății, ea celebrând triumful Lui Isus asupra Satanei, a păcatului și a morții. În acest sens creștinii sunt invitați să se pregătească sufletește în perioada premergătoare a *Postului Mare* timp de 40 de zile. Supranumită „Sărbătoarea Sărbătorilor”, Învierea Domnului face parte din cele doisprezece Sărbători cuprinse în Dodecaorton.

Semnificația și importanța Învierii pentru creștinii bizantini este pusă în evidență cu mare solemnitate în troparul sărbătorii: *Ziua Învierii să ne luminăm popoare, Paștile Domnului Paștile, că din moarte la viață și de pe pământ la cer; Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei care-i cântăm cântare de biruință.*

Iconografia sărbătorii este diversificată. Primele reprezentări apar în catacombele romane (Priscilla și Callixtus), având origini în secolul al II-lea. Variantele reprezentative ale Sărbătorii Învierii Domnului sunt cele ale Coborării lui Isus la Iad, (cea mai veche reprezentare de acest fel datează din secolul al VI-lea și se găsește pe pereții Bazilicii Sfântului Marcu din Veneția) și cele ale femeilor mironosițe de la Mormântul lui Isus. Această reprezentare există deja din secolul al III-lea. Icoana care prezintă pogorârea la iad se bazează pe textul din prima Epistolă a Sfântului Petru: *Pentru că și Cristos a suferit odată moartea pentru păcatele noastre, El cel drept pentru cei nedrepti, ca să ne aducă pe noi la Dumnezeu, omorât fiind cu trupul, dar viu făcut cu duhul, cu care S-a coborât și a propovăduit și duhurilor ținute în închisoare (I Pt 3,18-19).*

În planul apropiat este reprezentat iadul printr-o peșteră întunecată sub un munte. În centrul compoziției este reprezentat Cristos care stă în picioare pe porțile doborâte ale iadului. În un-

ele reprezentări Isus îl ridică cu mâna stângă pe Adam, iar cu cea dreaptă pe Eva. Măinile și picioarele Sale poartă semnele cuielei. El este în veșmânt alb care reprezintă lumina Învierii, iar în unele icoane are pe deasupra și mantia albastră specifică umanității Sale. Adam și Eva sunt reprezentați ca doi bătrâni, fără aureole. Adam are barba albă și lungă. În icoană apar și alte personaje precum Sfântul Ioan Botezătorul, Abel, David și Solomon.

Prin pogorârea la iad care a fost ultimul pas pe care l-a făcut Mântuitorul pe drumul chenozei Sale, Isus își manifestă măreția învierii prin faptul că intră în Împărăția Domnului întunericului care-l ține în sclavie pe Adam și pe urmașii săi. Acum domnia morții a încetat deoarece a primit în ea pe Cel viu: *Unde îți este iadule, biruința ta (1Cor 15,55).* Odată cu eliberarea lui Adam, Isus a eliberat întreaga omenire care se afla până atunci sub puterea păcatului, a morții și a întunericului.

O altă icoană reprezentativă a Învierii Domnului este cea a Mironosițelor care merg la Mormânt. Această icoană are ca fundament textul din Evanghelia lui Matei: *După ce a trecut sâmbăta, când se lumina de ziua întâi a săptămânii (Duminică), au venit Maria Magdalena și cealaltă Marie, ca să vadă mormântul. Și iată s-a făcut cutremur mare, că îngerul Domnului, coborând din cer și venind, a prăvălit piatra și ședea deasupra ei. Și înfățișarea lui era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada. Și de frica lui s-au cutremurat cei ce păzeau și s-au făcut ca morți. Iar îngerul, răspunzând, a zis femeilor: Nu vă temeți, că știu că pe Isus cel răstignit Îl căutați. Nu este aici; căci S-a sculat precum a zis; veniți de vedeți locul unde a zăcut (Mt 28,1-6).*

Icoana înfățișează grotă în care se află mormântul gol, cu pânza de in așezată acolo. Lângă el se află grupul femeilor mironosițe, iar pe piatră stă un Înger, în veșminte albe, arătându-le femeilor locul unde a fost trupul lui Cristos.

Pr. Anton CIOBA
Rector

ÎNVIEREA DIN MORȚI

- MAREA BUCURIE A CREȘTINĂȚĂȚII, TEMELIE A CREDINȚEI NOASTRE -

Bucuria nu lipsește niciodată de-a lungul anului liturgic, fiindcă ea se leagă, într-un fel sau altul de solemnitatea pascală. Și de ce ar trebui să ne bucurăm? Care sunt temeiurile bucuriei noastre?

Să ne bucurăm, amintindu-ne că Dumnezeu ne iubește. Acesta este motivul bucuriei. Iubirea lui Dumnezeu este ideea care se desprinde în sinteză, din lecturile cărții sfinte. „Istoria privită în cele patru faze sau etape ale sale este o istorie a iubirii”.

În prima fază, înaintea creării lumii, iubirea infinită și veșnică a lui Dumnezeu, exista și se manifesta între cele trei Persoane ale Treimii. Dar nici atunci, noi nu eram excluși de la iubirea lui Dumnezeu; eram prezenți în planul, în mintea și în inima lui Dumnezeu, căci ne spune apostolul Pavel: „Dumnezeu ne-a ales înainte de întemeierea lumii, ca să fim sfinți și fără prihană, după ce, în iubirea Sa ne-a orânduit mai dinainte să fim înfițați prin Isus Cristos” (Ef. 1,4-5).

A doua fază este creația. Acum iubirea lui Dumnezeu se dezvăluie în afara Sa, creația este un act de iubire. În Vechiul Testament, profeții au fost cei care au cântat iubirea lui Dumnezeu. Ei au folosit imagini emoționante care compară iubirea lui Dumnezeu cu iubirea mamei.

„Poate o femeie să uite de copilul pe care îl alăptează și să nu aibă milă de rodul sânului ei? Dar chiar dacă ea l-ar uita, Eu nu te voi uita cu nici un chip” (Is. 49,15). O compară de asemenea, cu iubirea mirelui pentru mireasa sa „Cum se bucură mirele de mireasa sa așa se va bucura Dumnezeul tău de tine” (Is. 62,5).

A treia fază le întrece pe toate. În aceasta iubirea lui Dumnezeu se numește Isus Cristos. El este iubirea lui Dumnezeu care S-a întrupat, S-a făcut om. „Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât L-a dat pe Fiul Său Unul-Născut, pentru ca oricine crede în El să nu moară, ci să aibă viață veșnică” (In. 3,16), îi spune Isus lui Nicodim.

În a patra fază a istoriei mântuirii, aceea în care trăim acum, iubirea lui Dumnezeu se manifestă prin Spiritul Sfânt sau Duhul iubirii. Apostolul

Pavel în Epistola către Romani (5,5) scrie: „Iubirea lui Dumnezeu ne-a fost turnată în inimile noastre, prin Spiritul Sfânt care ne-a fost dat”. Prin Spiritul Sfânt, pe care Cristos înălțat la cel ni-l trimite mereu, iubirea sa rămâne permanent cu noi.

Dar în aceste zile bucuria se manifestă în mod special. Prin moartea și învierea lui Cristos am fost răscumparați și eliberați din robia păcatului și a morții veșnice. Paștele ne amintește nașterea noastră supranaturală în Botez prin care am fost făcuți copii ai lui Dumnezeu, și este o imagine a propriei noastre învieri. „Dumnezeu, spune Sf. Pavel, ne-a adus la viață împreună cu Cristos. El ne-a înviat împreună” (Ef. 2,6). Evangheliștii ne-au arătat, toți, cum la fiecare dintre aparițiile lui Isus, după înviere, Apostolii s-au bucurat să-L vadă pe Domnul, știind că El trăiește.

B u c u r i a adevărată, iubirii mei, nu depinde de bunăstarea materială, de absența sărăciei, a greutăților, a stării de sănătate. Bucuria, în sensul ei profund, își are originea în Cristos, iubirea pe care ne-o poartă Dumnezeu și în răspunsul nostru la această iubire. Deoarece se împlinește mereu promisiunea Domnului: „vă voi vedea

din nou și inima voastră se va bucura, iar bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi” (In. 16,22).

Nimeni și nimic: nici suferința, nici durerea, nici greutățile, nici sărăcia, nici răutățile, nici propriile slăbiciuni nu pot să ne ia această bucurie, dacă rămânem apropiați de Domnul. Aceasta este singura condiție. Să nu ne despărțim de Dumnezeu, să nu lăsăm ca oamenii sau lucrurile să ne despărte de El, să știm în fiecare moment că suntem copiii Lui.

Dacă vreodată vom avea nefericirea să ne despărțim de Dumnezeu, să ne amintim de fiul risipitor și, plini de căință, să ne întoarcem la El. În cer, în acea zi va fi mare sărbătoare și la fel și în sufletul nostru. Liturgia și rugăciunile din timpul pascal ne repetă prin diferite texte, aceleași cuvinte: „Bucurați-vă!”

(continuare în pag. 3)

(urmare din pag. 2)

Pesimismul și tristețea trebuie să ne fie întotdeauna străine. Îndepărtarea de Dumnezeu, rătăcirea drumului este singurul lucru care ar trebui să ne întristeze. Trebuie să ne străduim să-L căutăm pe Domnul în mijlocul necazurilor, durerilor sau dezamăgirilor noastre, să ne mortificăm capriciile și egoismele în împrejurările de zi cu zi și să ne purtăm cu bucurie suferința. Trebuie să cultivăm mereu bucuria și optimismul, alungând tristețea, care este sterilă și lasă sufletul descoperit și la îndemâna multor ispite.

Când suntem veseli, suntem un stimulent și pentru ceilalți. Tristețea, în schimb, întunecă totul în jur și face rău. A fi vesel este un mod de a-I mulțumi lui Dumnezeu pentru nenumăratele daruri pe care ni le oferă. Veselia este prima atitudine, primul tribut pe care i-L datorăm. Și Dumnezeu, Tatăl nostru, este mulțumit de noi când ne vede fericiți și veseli. Prin veselia noastră, facem mult bine în jurul nostru, deoarece ea ne conduce spre Dumnezeu.

Răspândirea veseliei este, frecvent, cea mai bună dovadă de caritate, de iubire, față de cei de lângă noi. Multe persoane ar putea să-L întâlnească pe Isus în optimismul nostru, în amabilitatea și zâmbetul nostru, în atitudinea noastră plină de căldură și solitu-

dine. Această dovadă de iubire față de ceilalți, trebuie să se manifeste, mai cu seamă, în realitățile noastre cu cei mai apropiați (familie, școală, serviciu). Dumnezeu vrea ca familia sau colectivul unde muncim sau învățăm, să fie un mediu plin de veselie, unde Cristos este făcut cunoscut într-un mod atrăgător, care să genereze sau să ducă la creșterea iubirii față de Dumnezeu.

Trebuie să încercăm să ducem această bucurie senină și în societate și să o cultivăm în relațiile sociale. Lumea, în general, este tristă și neliniștită și are nevoie înainte de toate, de pacea și bucuria pe care ni le-a lăsat Dumnezeu. Veselia este un ajutor prețios în apostolat, deoarece ne face să prezentăm mesajul lui Cristos într-o formă atrăgătoare, pozitivă, așa cum au făcut-o și apostolii după înviere. Avem nevoie de ea și pentru noi înșine, pentru a crește în propria noastră viață spirituală și în îndeplinirea obligațiilor noastre.

Cu cât e mai mare responsabilitatea noastră, în familie și în societate, cu atât mai mare va fi obligația noastră de a împărți celorlalți pacea și bucuria.

Pr. Anton RUS
Asistent spiritual

MEDITAȚIE BIBILICĂ LA SĂRBĂTOAREA ÎNVIERII DOMNULUI

Putem începe meditația noastră citind Psalmul 16, care exprimă încrederea și speranța neotestamentară, ne aduce mereu aminte de faptul că Dumnezeu nu abandonează în mormânt și nu lasă ca sfântul Său să cunoască stricăciunea. Dumnezeu ne indică sentimentul vieții și ne dăruiește bucuria prezenței Sale.

Foarte interesant, se crede și se afirmă că Învierea este punctul central al vieții creștine. F. Nietzsche spunea că nu este adevărat că Hristos a înviat, altfel creștinii ar avea o altă față. Și suntem de părere că nu greșește, pentru că a crede în Înviere nu se referă la faptul că în urmă cu două mii de ani Domnul a înviat, ci mai degrabă că L-am întâlnit pe Cel înviat, am participat la viața și la bucuria Sa. Deci existența celui care L-a întâlnit pe Domnul este deja sub lumina Paștelui, capul a venit la lumină, iar trupul îl urmează.

Înainte de a medita Învierea, dorim să spunem două lucruri simple despre această Înviere, două cuvinte. Aceste cuvinte ar fi cele pe care le rostește Isus Hristos: „bucurați-vă, tresăltați!”, adică semnul că El a înviat, semnul faptului că L-am întâlnit este bucuria care transformă viața noastră. Mai precis, am găsit în sfârșit ceea ce căutam. Doar Dumnezeu este capabil să ne dăruiască bucuria, pentru că unde este El este prezentă bucuria. Unde lipsește bucuria, Dumnezeu este

absent pentru un motiv sau altul. Trebuie să vedem oare de ce. Bucuria îl distinge prin excelență pe Dumnezeu.

Ce este oare această Înviere? Să nu confundăm învierea cu nemurirea sufletului, dacă sufletul este nemuritor nu mai are nevoie să învie, învierea nu are de-a face cu sufletul, ci cu trupul, de care suntem foarte interesați, învierea trupului nostru. Prin învierea trupului nu se înțelege reanimarea cadavrului, ca Lazăr care era mort și înviat, iar apoi moare din nou, ci este vorba despre o reîntoarcere, nu la viața precedentă, ci la plinătatea vieții.

Dar oare ce vrea să spună aceasta? Adică întoarcerea la viața a trupului într-o condiție cu totul nouă, care este condiția tipică Fiului lui Dumnezeu, ce are Spiritul lui Dumnezeu, are viața lui Dumnezeu. Materia poate avea diferite forme și structuri de viață, poate să fie un mineral, asimilată de iarbă devine vegetală, mâncată de animal devine viață animală și mâncată de om devine viață umană. Observăm deci, că materia poate fi diferită în funcție de principiul care o informează, astfel va fi și trupul nostru cel înviat, umplut de viață, de realitatea noastră profundă ce reprezintă calitatea noastră de fii ai lui Dumnezeu, de însăși Spiritul lui Dumnezeu. Vom avea, deci, însăși viața lui Dumnezeu în trupul nostru.

(continuare în pag. 4)

După cum ni-l descriu Sfintele Evanghelii pe Isus Hristos, este un trup care răspunde în mod deplin spiritului, un trup care este lumină, un trup care este putere, un trup care nu mai experimentează moartea. Lăsând deoparte toate speculațiile despre trup, Apostolul neamurile preferă să definească Învierea Domnului Isus Hristos, spunând: vom fi mereu cu El, cu Domnul, adică Învierea este definită prin complementul de „a sta împreună”, vom fi mereu cu acest Domn al vieții. „A sta împreună”, determină felul nostru de viață, căci între prieteni ori suntem la fel ca ei ori devenim ca ei, deci vom fi transformați în „Fiul”, mai precis, toată făptura prin intermediul omului, a libertății noastre, va fi adusă la principiul care este viața și lumina, plinătatea fericirii lui Dumnezeu. Astfel, prin Înviere înțelegem dorința fundamentală a omului, o plinătate a vieții, fără limite, fără tristețe. Spunem că Învierea este trupească, este învierea trupului, este clar că Învierea este unicul lucru imposibil pentru om, nu reușim să o realizăm, nu reușim nici măcar să ne-o imaginăm, cel mult putem să o dorim, ea este darul pe care Dumnezeu vrea să ni-l facă, darul vieții Sale depline. Sfintele Evangheliile sunt foarte diferite în ce privește acest subiect al învierii, pentru că narațiunile acestea nu sunt niște simple cronici, ci mult mai mult, ele narează o experiență pe care evangheliștii vor să o transmită celor care îi ascultă. Și ne gândim la faptul că dacă experiențele noastre sunt la nivele diferite, aprofundează anumite lucruri în mod diferit, fiecare Evanghelie se situează la un nivel diferit de celălalt.

Marcu de exemplu, se adresează necreștinilor, nivelul de experiență al Învierii este credința în Cuvântul Său, te face să trăiești ceea ce spune. Această ascultare a Cuvântului după două mii de ani lucrează încă în mine, face ceea ce spune. Matei în schimb, vrea să demonstreze viața nouă celui care a ascultat Cuvântul, iar viața nouă este viața de fiu și de frate, deci comunitatea. Astfel, experiența Învierii în Matei este „viața după Evanghelie”, comunitatea, viața fraternă, trăirea dragostei Fiului, este întâlnirea cu Fiul pentru ca să devii tu însuși fiu. Apoi Luca se așează în altă optică, această fraternitate este deschisă întregii lumi, deci o întâlnește în misiune.

În cele din urmă, Ioan este la un nivel mai profund, prin experiența lui Dumnezeu în viața de zi cu zi, experiența Cuvântului, a Sfintelor Taine și a existenței care este pătrunsă de slava lui Dumnezeu.

Și totuși, în ciuda celor spuse, avem ca punct comun între aceste patru Evanghelii faptul că femeile merg la mormânt și observă că Isus Hristos nu mai este acolo, trupul nu mai este în mormânt. Dacă ar fi fost acolo învierea nu ar mai fi avut fundament. Faptul că trupul nu mai este prezent, este ruptura, sfârșitul singurei certitudinii a omului, singura certitudine pe care o avem este că suntem muritori. Învierea este victoria acestei memorii a omului pentru a ne da ca memorie fundamentală nu faptul că sfârșim acolo, ci faptul că ieșim de acolo și suntem integrați în plinătatea vieții.

Dacă în Vinerea Mare, comunitatea creștină este invitată să contemple sfârșitul Domnului Său, pe acest Isus care moare în mod violent pe Cruce pentru a putea trăi viața și moartea noastră, în ziua cea dintâi a săptămânii, ea contemplează faptul că în spatele vieții și a morții este Învierea lui Isus Hristos. Chipul Domnului, al celui răstignit care își dă viața pentru noi, al lui Dumnezeu, care strălucește în sfârșit peste noi. Isus Cel înviat explică înțelesul morții Sale. Cei doi ucenici din Emaus parcă spuneau, noi speram multe și uite ce a pățit Învățătorul nostru, iar Isus Hristos începe să explice că trebuia să se întâmple astfel. Mai apoi ucenicilor, la Cina cea de Taină, le explică faptul că prin intermediul lui Moise, al profeților, al psalmilor, Fiul omului trebuia să treacă prin această experiență.

Suntem chemați să vedem însemnătatea pe care Isus Hristos o dă morții și vieții Sale. El trăiește ca Fiul, trăiește o viață dăruită de Tatăl și o dăruiește fraților Săi, viața Sa este deci comuniunea cu Tatăl și frații Săi. Moartea Sa nu este sfârșitul vieții, ci împlinirea, comuniunea cu Tatăl și cu frații, iar Învierea fiind lumina noastră a tuturor, trebuie să se regăsească în mărturia noastră din fiecare clipă.

Pr. Gabriel BORZOȘ
Asistent spiritual

RECULEGERI SPIRITUALE PENTRU SEMINARIȘTII ORĂDENI

Urmând tradiția specifică formării spirituale autentice a teologilor, și în acest an formatorii Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea au organizat patru zile de exerciții spirituale pentru seminariști, în perioada joi 14 aprilie – duminică 17 aprilie 2016, în vederea unei bune pregătiri sufletești pentru sărbătoarea Învierii Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Pentru desfășurarea acestor exerciții spirituale am avut onoarea de a-l avea în mijlocul nostru pe PS Vasile Bizău, episcop al eparhiei de Maramureș care, deși implicat în atâtea sfere de activitate la nivel național și eparhial, și-a manifestat disponibilitatea și a predicat cu mult zel apostolic, entuziasm și pricepere meditațiile acestor exerciții spirituale, într-o atmosferă de liniște interioară însoțită de silentium.

Temele principale abordate în aceste zile au fost: „Vocația, convertirea și pastorația”. Preasfinția Sa a abordat, pentru seminariștii orădeni, tematici importante și de interes imediat, cu răsfrângeri în viața spirituală și în cea de zi cu zi a teologului și preotului greco-catolic, teme precum vocația, planul lui Dumnezeu cu fiecare, convertirea inimii, până la exemple din Vechiul și Noul Testament.

În aceste zile de reculegere am avut parte de un program liturgic specific perioadei Paresimilor, din care amintim: Utrenia, Orele Canonice, Liturgia Darurilor Înaintesfințite, Dupăcinarul Mare, Vecernia, Acatistul Maicii Domnului,

precum și Sfânta Liturghie a Sf. Ioan Gură-de-Aur. Aceste oficii s-au desfășurat în capela „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din complexul Pensiuunii „Colț de Rai” situată în frumoasă zonă a munților Meseșului, lângă municipiul Zalău – unde a avut

loc retragerea spirituală.

Punctul culminant al acestor zile a reprezentat celebrarea Liturghiei Sf. Vasile cel Mare în biserica „Sfânta Familie” din Zalău. Comunitatea greco-catolicilor zălăuani, în frunte cu pr. protopop Valer Părău și cu ceilalți preoți prezenți, s-a bucurat de prezența PSS Vasile,

cât și a seminariștilor, care au animat Sf. Liturghie.

Pe tot parcursul reculegerii am fost însoțiți de rugăciunea Preasfințitului Virgil Bercea, care a reușit să ajungă și de această dată în mijlocul

nostru, pentru a ne încuraja în drumul nostru către preoție.

Atât meditațiile, cât și încadrarea acestora în atmosfera Postului și a programului de rugăciune intensă au determinat o introspecție aplecată mai mult spre relația și dialogul personal cu Dumnezeu. La sfârșitul acestor zile privilegiate, părintele

rector alături de întreaga comunitate i-a mulțumit Preasfinției Sale Vasile pentru hrana sufletească primită, iar toți împreună i-am adus lui Dumnezeu mărire și închinare pentru harurile dobândite.

Lucian ALEXE
Anul III

LUMEA IDEILOR LUI PLATON ȘI MORALA CREȘTINĂ (I)

Din primele secole, filosofii și-au orientat sensurile operelor proprii în jurul triadei valorice Adevăr - Frumos - Bine. Astfel toate lucrările filosofice apărute încă din acele timpuri, au dezbătut și s-au dezvoltat în jurul temelor mai sus menționate. Nici Platon n-a putut face excepție; din contră, el imprimând în lucrările sale o continuă mișcare filosofică. Începând cu „Dialogurile din tinerețe”: „Hippias minor, Alcibiade, Apologia lui Socrate, Euthiphron, Criton, Hippias major, Charmides, Lahe, Lysis, Protagoras, Georgius și Menon” trecând prin cele de maturitate: „Banchetul, Phaidon, Phaidros, Statul (Republica), Ion, Menexenos, Eutidemos și Cratylus”, sfârșind cu cele de bătrânețe: „Parmenides, Theaitetos, Sofistul, Politicul, Philebos, Timaios, Critias, și Legile”, Platon exprimă prin opera sa vastă un model de tematici, gravitând în jurul triadei valorice. Aristotel spunea despre Platon: „Platon n-a făcut altceva decât să schimbe cu vântul întrebunțat de pythagorici, care spuneau că lucrurile constau în imitația numerelor, acolo unde Platon vorbește de participare, schimbând doar numele.” (Gh. Vlăduțescu: *Filosofia în Grecia veche*).

Invitație în lumea ideilor lui Platon

Studiul de față se vrea a fi o expunere a caracteristicilor moral-etice a operei platoniene și vă invit să urmărim împreună modul de întâlnire, comparare și concluzionare, printr-un drum anevoios dar fecund ideologic și nu numai, a câtorva idei întâlnite-n opera lui Platon, în comparație cu morala creștină.

Am folosit în acest itinerariu lucrările: Platon, vol. V-VII; Vasile Muscă, *Introducere în filosofia lui Platon*; Gh. Vlăduțescu, *Filosofia în Grecia veche*; Noul Testament.

În legătură cu eventuale modalități de interpretare ale „Dialogurilor din tinerețe”, propun să-i dăm cuvântul domnului V. Muscă: „Socrate apare-n aparență în mod direct pe când Platon întotdeauna indirect, pentru că Platon se transpune în Socrate, folosindu-se de el ca purtătorul lui de idei” (Vasile Muscă, *Introducere în filosofia lui Platon*).

Întrebări la început de drum

Având în vedere această realitate de exprimare platoniană vă propun două posibile întrebări de plecare:

a. fiind la începutul carierei scriitoricești, Platon să fi preferat acest mod de exprimare, considerându-se continuatorul post-mortem a vieții și activității lui Socrate; ținând cont că cei doi au fost buni prieteni?

b. tot în spiritul tinereții creatoare; să fi apelat la acest mod de prezentare a propriilor idei, din teama de a nu greși, deci și dintr-un posibil act de conservare?

Răspunsul îl vom descoperi personal fiecare dintre noi în spiritul triadei valorice Adevăr - Frumos - Bine, valori universale din opera platoniană urmându-ne în continuare periplusul gazetăresc.

Sacrificiul suprem și dreptatea, în opera lui Platon

Oprindu-ne la operele din tinerețe: Apologia lui Socrate și Criton, întâlnim în mod clar și pregnant ideea sacrificiului pentru dreptate.

În Criton, Socrate primește moartea cu seninătate, nu după puține lupte interioare. Răspunde chiar cu hotărâre în fața admiratorilor și discipolilor veniți la închisoare ca să-i propună evadarea: „Nu trebuie să răspunzi la o nedreptate cu alta, nici la rău cu rău, orice ți-ar face cineva (Criton 49 d). Mai mult, înaintează pe plan moral împingând sacrificiul suprem la imperativ de datorie, de onoare, considerând dezertarea de la acesta o trădare de sine și față de cei din jur: „Chiar dacă legile patriei au greșit față de tine, condamnându-te pe nedrept, nu trebuie să provoci un rău și mai mare greșind la rândul tău față de ele, nesupunându-te și desconsiderându-le. (Criton 49d - 54e).

Trecând în domeniul moralei creștine, întâlnim idei asemănătoare și-n față Evangheliile după Sf. Luca (6, 27-30) și Matei (16, 24-26), unde Isus Cristos le predă ucenicilor filosofia iubirii: „Binecuvântați pe cei ce vă blestemă și vă rugați pentru cei ce vă clevetesc. Celui ce te lovește peste o față întoarce-i și pe cealaltă; și pe cel ce-ți ia mantaua nu-l opri să-ți ia și tunica...” (Lc 6, 27-30) și „Dacă vrea cineva să vie după mine, să se lepede de sine să-și ia crucea sa și să mă urmeze pe Mine. Căci cine va voi să-și mântuiască sufletul îl va pierde, iar cine-și va pierde sufletul său pentru Mine îl va afla” (Mt 16, 24-26).

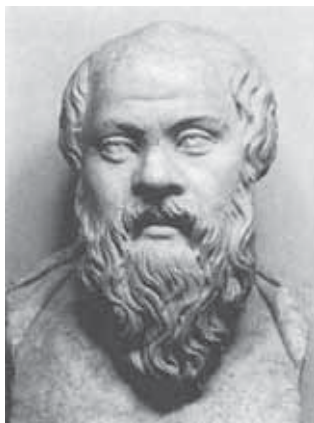
Observăm o angajare a lui Socrate pe calea luptei pentru dreptate, putând considera la el pe de o parte modestia geniului, smerenia și tăcerea unui bun cetățean care știe când să vorbească, demascând parcă nerușinarea în vorbire și dorința sofistilor de a perora idei pentru a fi admirați și de a urca pe ierarhii social-politice, iar pe de altă parte intransigența luptătorului pentru ordine socială care-n ascuns dar sigur lovește-n structurile putrede ale societății din acea vreme.

Se naște totuși întrebarea: de ce a preferat Platon acest mijloc ascuns de luptă socială și nu s-a implicat direct în perioada tinereții în acea activitate literară specifică curajului atenian din acele timpuri?

Un lucru este cert. Platon a deplâns atât de mult moartea prietenului său Socrate, încât s-a considerat dator a-i răzbuna moartea. Dar ne vom continua itinerariul filosofic în Lumea Ideilor lui Platon într-un viitor episod.

Ioan VALERIAN

Anul I

CÂTEVA REFLECȚII DESPRE RENAȘTERE ÎN MUZICĂ (I)

Perioada Renașterii înseamnă pentru civilizația umană un timp al re-considerării întregului de sistem de valori pe care se baza societatea la un moment dat.

În acest moment de cotitură a istoriei și civilizației, în care absolut totul a fost re-gândit, re-evaluat, re-definit, iar omul a fost re-considerat, împingându-se raționamentele uneori până dincolo de limitele universal acceptate, avându-se în vedere criteriile antice filosofice și culturale, absolut toate domeniile activității umane au fost afectate. De la gândire și filosofie, la tehnică și cucceriri ingineresti, cu aplicările practice, de la religie până la artă, totul a căpătat o haină nouă. Muzica, fiind artă și fiind și un instrument folosit în toate domeniile și păturile sociale, nu putea fi o excepție. Chiar dacă s-a scris și s-a vorbit mult despre acest aspect, niciodată parcă nu s-a abordat acest domeniu suficient. De aceea, prin prisma unei experiențe îndelungate în domeniul muzical și nu numai, am considerat necesar să adaug câteva idei, pentru a clarifica anumite contribuții ale unor minți luminate, strălucite ale momentului la progresul și re-așezarea unui domeniu atât de subtil cum este muzica între arte, într-o epocă de schimbări fundamentale.

Era o perioadă, cea a Evului Mediu, pe care umaniștii, Petrarca în speță, o considera fără ieșire, suprasaturată de sensibilități teologice și logice, care blocau întreaga gândire și, implicit, întregul sistem de funcționare și, mai ales, blocau progresul. De altfel, se știe că Evul Mediu a fost considerat de mulți istorici și gânditori ca o perioadă „întunecată”.

Este evident faptul că era absolut necesară ieșirea din acest impas. Iar ieșirea a început să se manifeste încet, ca o mișcare culturală la început, care s-a întins pe mai multe secole, între secolul XIV și XVII, cuprinzând întreaga Europă, după ce a apărut în Italia. Apariția în Italia a fost favorizată în foarte mare măsură și de starea materială de înflorire a respectivei părți de Europă. Era nevoie de o astfel de situație materială bună și prosperă, care să favorizeze cu suport material o astfel de evoluție.

Renașterea a apărut inițial ca o mișcare culturală, atunci când s-a început cercetarea surselor literare din antichitatea clasică. Acest punct de plecare i se atribuie lui Petrarca și a fost punctul de plecare în artele plastice (pictură), de unde s-a extins treptat, la celelalte arte și a dus în final la o reformă de gândire și, implicit, educațională.

Dar Renașterea nu a însemnat doar o cotitură

în arte, gândire și educație. Implicit, ea a afectat întregul sistem de valori pe care era construită și după care funcționa societatea la acel moment: gândirea pe toate coordonatele a fost implicată și modificată. Ea a modificat principiile după care funcționa totul: de la piese de teatru prezentate de trupe de teatru ambulant, continuând cu creații literare „de buzunar” răspândite cu ajutorul tipăriturilor (altă invenție care se constituie în consecință a Renașterii), nevoile au devenit altele, principiile morale au devenit altele, prioritățile au devenit altele.

Termenul „Renaștere” a fost introdus de Jules Michelet, la începutul secolului XIX, de la care Jacob Burckhardt l-a preluat și l-a folosit în lucrarea sa „Die Kultur der Renaissance in Italien” („Cultura Renașterii în Italia”), 1860, Burckhardt a delimitat temporal Renașterea între pictorii italieni Giotto și Michelangelo. (Jakob BURCKHARDT, Cultura Renașterii în Italia, vol. I-II, Editura pentru Literatură, BPT, București, 1969).

În acest timp, omul recapătă conștiința de sine ca individ, după o lungă perioadă de anihilare a personalității. Din opera lui Burckhardt reiese că evenimentul a fost unul de origine italiană. Pe fundalul unei stări materiale prospere, „se manifestă exaltarea mondenismului, liberalizarea religiei și dezvoltarea unui gust artistic potrivit cerințelor unei societăți în transformare” (Daniel ȚUPLEA, Note de curs). La Burckhardt, Renașterea se constituie într-o operă nouă ce se opune Evului Mediu. Revigorarea lumii antice are un rol important. Pe de o parte, Antichitatea renăscută, pe de alta, noul spirit italian, doar împreună dau forța noului curent care deschide lumea modernă. „Far rividere renovare far rinascere il mondo antico”, contrapunând noua epocă celei medievale. Acesta era sloganul umaniștilor, care înțelegeau propria epocă precum fiind o epocă a luminii, care se opune lumii medievale, închisată și blocată de rigiditate. De aici a rămas în mentalul colectiv aspectul negativ al Evului Mediu. Jocul lumină – obscuritate trece de la polemică la deschidere. Umanismul și Renașterea, în intenția originală nu căutau să acumuleze ruine vechi ci, conform unui nou proiect, să construiască o lume nouă. „Umanismul și Renașterea constituie un singur lucru.” (Daniel ȚUPLEA, Note de curs).

Viorel BĂDICEANU

Anul II

BUN VENIT ACASĂ PĂRINTELUI CRISTIAN SABĂU

Era în primăvara anului 2010 când am avut bucuria de a primi, la Colegiul Pontifical Pio Romeno din Roma, unde locuiam, vizita părintelui meu rector, Cristian Sabău. Această vizită a fost aducătoare de tristețe deoarece mă anunțase că, din cauza unor probleme de sănătate, își va lua un an sabatic, renunțând temporar la funcția de rector al Seminarului orădean. Tristețea s-a aprofundat când am aflat că până la urmă renunțase de tot, deoarece trebuia să urmeze un tratament ce-l împiedica să-și exercite funcția. De atunci au urmat câțiva ani în care Pr. Cristian a servit Seminarul nostru cu discreție și de la distanță, dar tot timpul cu disponibilitate.

La începutul Postului Mare a acestui an am trăit bucuria încheierii celor șase „ani sabatici” ai părintelui Cristi pentru că el s-a întors acasă. De acum încolo va fi Asistent Spiritual al Seminarului nostru, alături de Pr. Anton Rus. O muncă frumoasă și grea în același timp, dar suntem convinși că prezența sa în mijlocul nostru va fi o mărturie vie a faptului că Dumnezeu lucrează prin instrumentele sale.

Mare parte din perioada în care era în Italia, Pr. Cristian a locuit la Casa de formare a preoților din Dieceza de Padova: “Villa Immacolata”. Acolo a servit comunitatea de călugărițe prezente, a asistat grupurile de pelerini care mergeau pentru activități spirituale dar în același timp a servit și comunitatea de români din Padova. A locuit deci într-o casă a Preacuratei Fecioare Maria - Imaculata. Aceeași Imaculată care, în urmă cu ani buni se bucura să-l aibă pe Pr. Cristi printre persoanele de bază care au alcătuit și susținut Oratoriul Maria Imaculata din Oradea. Această Imaculată a considerat că acum e timpul ca Pr. Cristi să revină la Oradea... să revină acasă.

Pentru acest dar îi mulțumim în primul rând ei, Preasfintei Fecioare, dar îi mulțumim și părintelui Cristi pentru disponibilitatea și dăruirea de care dă dovadă.

Îi spunem, toți în cor, din tot sufletul: Bine ai revenit acasă!!!

Pr. Anton CIOBA

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Coordonator: pr. Anton CIOBA

Redactor: Antoniu SUCIU

Din redacție: Viorel BĂDICEANU, Giusepe GHIURCĂ, Paul MĂRINCEAN, Andrei MOTYKA, Cristi NEAGOE, Gabriel PINTEA

ADRESA REDACȚIEI

Seminarul Teologic Greco-Catolic,
Parcul Traian, 20, Oradea, Bihor, România.

E-mail: seminaroradea@yahoo.com

www.seminaroradea.ro